

**UCHWAŁA NR X/124/2025
RADY POWIATU CHOJNICKIEGO**

z dnia 31 lipca 2025 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Chojnickiego na lata 2025-2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 ze zm.) oraz art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917) w związku z pkt IX rozdział 2 załącznika do Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 - 2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Chojnickiego na lata 2025-2030, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez jej wywieszenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Chojnicach oraz zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady

Robert Skórczewski

POWIAT CHOJNICKI

POWIATOWY PROGRAM OCHRONY

ZDROWIA PSYCHICZNEGO

DLA POWIATU CHOJNICKIEGO

NA LATA 2025 – 2030

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach

*ul. Piłsudskiego 30, 89-600 Chojnice
tel. 52 334 44 80, e-mail: pcpr@infochojnice.*

Skład Zespołu Koordynującego realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030

---

1. Andrzej Plata - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach – przewodniczący,
2. Irena Laska – Starostwo Powiatowe w Chojnicach, Wydział Edukacji i Sportu,
3. Daria Mrozek Gliszczyńska – Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Chojnicach,
4. Irena Sielska – Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach,
5. Sabina Mroczyńska – Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach,
6. Piotr Wroński - Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach,
7. Natalia Kiżewska – Centrum Medyczne Opus w Chojnicach,
8. Piotr Jachimowski – Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach,
9. Lucyna Bonik – Dom Dziennego Pobytu w Chojnicach,
10. Beata Dublinowska – Mientka – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czersku,
11. Aleksandra Staniszevska - Środowiskowy Dom Samopomocy w Czersku,
12. Krystyna Rudnik – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach.

Spis treści

WSTĘP	4
I. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE PROGRAMU	4
II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU CHOJNICKIEGO	5
III. POJĘCIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	7
IV. DIAGNOZA PROBLEMU ZDROWOTNEGO	8
V. DIAGNOZA PROBLEMU ZDROWOTNEGO NA TERENIE POWIATU CHOJNICKIEGO	8
VI. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ i FORM WSPARCIA NA TERENIE POWIATU CHOJNICKIEGO	12
VIII. ADRESACI PROGRAMU	32
IX. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU	32
X. RAMY FINANSOWE	33
XI. MONITORING I EWALUACJA	33

WSTĘP

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 określa najistotniejsze elementy polityki zdrowotnej oraz wyznacza kierunki w zakresie dostępności do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Kierowany jest do mieszkańców powiatu chojnickiego w różnym wieku, zmagających się z różnorodnymi problemami, zaburzeniami i chorobami psychicznymi. Działaniami programu objęte są również osoby znajdujące się w otoczeniu osób chorych tj. rodziny, środowisko lokalne oraz członkowie wszelkich grup zawodowych świadczących szeroko rozumianą pomoc.

Program przedstawia długofalowe, strategiczne kierunki działań polityki społecznej i zdrowotnej poprzez zmianę podejścia do problemów psychicznych i uzyskanie przez osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich większego zrozumienia ze strony społeczności powiatu chojnickiego.

I. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE PROGRAMU

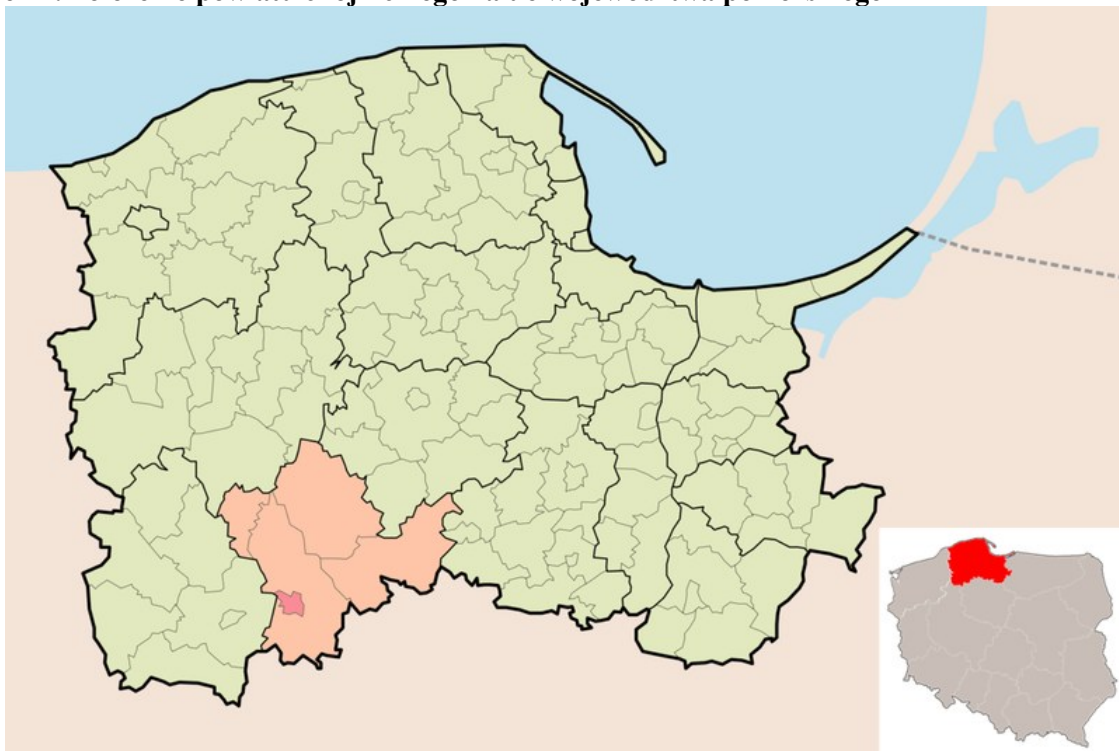
Program będzie realizowany w szczególności w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę ochrony zdrowia psychicznego:

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670 ze zm.);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480);
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 913).

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU CHOJNICKIEGO

Powiat chojnicki położony jest w południowej części województwa pomorskiego, sąsiaduje z powiatami: człuchowskim, bytowskim, kościerskim i starogardzkim wchodzącymi w obszar terytorialny województwa pomorskiego, jak również z powiatem sępoleńskim i tucholskim, wchodzącymi w obszar województwa kujawsko - pomorskiego.

Rysunek 1. Położenie powiatu chojnickiego na tle województwa pomorskiego¹

Całkowita powierzchnia powiatu wynosi 1 364 km² (136 425 ha), z czego ponad połowę stanowią lasy. Obszar powiatu zamieszkuje 97 645 mieszkańców. Siedzibą powiatu jest miasto Chojnice, będące jednocześnie największym miastem na omawianym terenie o powierzchni 21 km² ² i liczbie mieszkańców 38 508³. Sieć osadniczą powiatu tworzy 249 miejscowości, w tym 79 wsi sołeckich oraz 3 miasta. W skład powiatu wchodzi pięć gmin:

- gmina miejska: Chojnice,
- gminy miejsko-wiejskie: Brusy i Czersk,
- gminy wiejskie: Chojnice i Konarzyny.

¹ Na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chojnickim na lata 2023-2030.

² Stan na dzień 31.12.2024 r. Główny Urząd Statystyczny

³ Stan na dzień 30.06.2024 r. Główny Urząd Statystyczny

Rysunek 2. Mapa lokalizacyjna powiatu chojnickiego⁴

Podział ogólnej powierzchni powiatu na poszczególne jednostki administracyjne z uwzględnieniem liczby mieszkańców przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Powierzchnia powiatu oraz liczba mieszkańców⁵

Jednostka administracyjna	Powierzchnia (w ha)	Liczba ludności
Brusy (gmina miejska)	520	5 053
Brusy (gmina wiejska)	39 525	9 192
Chojnice (gmina miejska)	2 104	38 508
Chojnice (gmina wiejska)	45 821	19 530
Czersk (gmina miejska)	973	9 843
Czersk (gmina wiejska)	37 038	11 395
Konarzyny (gmina wiejska)	10 440	2 238

Źródło: Stan na dzień 30.06.2024 r. Główny Urząd Statystyczny

Najważniejszym atutem powiatu chojnickiego są znaczne obszary przyrodnicze chronione prawem, charakteryzujące się wysoką jakością środowiska przyrodniczego (park narodowy, rezerваты przyrody, obszary Natury 2000, parki krajobrazowe, itp.) oraz położenie w kompleksie Borów Tucholskich. Dodatkowo powiat posiada znaczące i wybitne walory turystyczne związane

⁴ [https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:POL_powiat_chojnicki_locator_map_\(label-pl\).svg](https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:POL_powiat_chojnicki_locator_map_(label-pl).svg)

⁵ Stan na dzień 30.06.2024 r. Główny Urząd Statystyczny

z licznie występującymi jeziorami i rzekami. W zagospodarowaniu terenu przeważają lasy i użytki rolne, co warunkuje rolniczo – leśny charakter powiatu. Powiat łączy rozwój społeczno-gospodarczy z silnym rozwojem turystyki.

Położenie jednostki terytorialnej (powiatu) w szerszym systemie osadniczym i transportowym stanowi bardzo ważny czynnik rozwoju lokalnego. Od położenia względem kluczowych węzłów transportowych oraz miejsc realizacji usług publicznych i komercyjnych zależy atrakcyjność inwestycyjna jednostki terytorialnej oraz jakość życia jej mieszkańców. Przez tereny powiatu przebiega szlak komunikacyjny o istotnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Położenie geograficzne powiatu stanowi jedną z jego największych szans rozwojowych. Wywiera ono także bezpośredni wpływ na perspektywy rozwoju społecznego w powiecie.

III. POJĘCIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Zdrowie psychiczne definiowane jest przez Światową Organizację Zdrowia WHO jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka, a także zdolność do rozwoju i samorealizacji. Zdrowie psychiczne, tak samo jak zdrowie fizyczne ma fundamentalny wpływ na jakość życia każdej osoby. Determinuje nasze funkcjonowanie na poziomie indywidualnym oraz społecznym. WHO wskazuje ponadto, że brak rozpoznanej choroby psychicznej nie musi oznaczać zdrowia psychicznego, a to sprawia, że definicja zdrowia psychicznego nabiera dużo bardziej złożonego znaczenia. Zdrowie psychiczne jest zatem stanem dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, radzi sobie ze stresem w codziennym życiu, wydajnie pracuje oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty.

W ostatnich latach obserwuje się znaczny rozstrój zdrowia psychicznego. Do wzrostu problemów, zaburzeń i chorób psychicznych przyczynia się m.in. coraz szybsze tempo życia i wysoki poziom stresu, epidemia COVID-19 oraz konieczność czasowego wprowadzenia związanych z nią ograniczeń. Kolejnym czynnikiem przyczyniającym się do pogarszania zdrowia psychicznego są toczące się na świecie wojny.

Ponadto występowanie niekorzystnych zjawisk takich jak: bezrobocie, ubóstwo, rozpad więzi emocjonalnych, powoduje pogłębianie problemów ze zdrowiem psychicznym.

Dane epidemiologiczne wskazują ciągły wzrost liczby zaburzeń psychicznych wśród ludzi na całym świecie. Przewiduje się, że w przyszłości problemy ze zdrowiem psychicznym mogą stanowić główny problem medycyny.

IV. DIAGNOZA PROBLEMU ZDROWOTNEGO

Wśród mieszkańców powiatu chojnickiego, a także całego kraju oszacowanie częstotliwości występowania zaburzeń psychicznych jest trudnym zadaniem, ponieważ nie ma dokładnych statystyk w tym obszarze. Dane Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistego stanu, ponieważ tylko niewielka część pacjentów z zaburzeniami psychicznymi decyduje się na skorzystanie z pomocy w ramach NFZ. Problem stanowi również oszacowanie liczby osób znajdujących się w grupie ryzyka wystąpienia zaburzeń psychicznych.

Najbardziej wiarygodnymi danymi na temat kondycji zdrowia psychicznego Polaków jest „Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP II)” przeprowadzone przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie (IPiN), obejmujące wszystkie grupy wiekowe: dzieci w wieku 0-6 lat, dzieci i młodzież w wieku 7-17 lat oraz dorosłych w wieku 18 lat i powyżej. Jak wynika z badań EZOP II ponad 25% Polaków, czyli ponad 8 mln osób cierpi w swoim życiu na różne zaburzenia psychiczne.

V. DIAGNOZA PROBLEMU ZDROWOTNEGO NA TERENIE POWIATU CHOJNICKIEGO

Przy tworzeniu Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 przeprowadzano diagnozę problemu ochrony zdrowia psychicznego w powiecie chojnickim.

Do opracowania dokumentu wykorzystano m.in. następujące materiały:

- Raport o stanie Powiatu Chojnickiego za 2023 rok,
- Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach za 2024 rok,
- Zbiór danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach za lata 2022-2024,
- Dane ze strony internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia,
- Wyniki badań "Kompleksowego badania stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP II)" przeprowadzonego przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie (IPiN),
- Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego Bank Danych Lokalnych.

Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 jest dokumentem wieloletnim dotyczącym powiatu chojnickiego i prezentuje aktualną sytuację w regionie oraz dokonuje oceny zasobów instytucjonalnej opieki psychiatrycznej w powiecie chojnickim.

Istotnym elementem systemu wsparcia w powiecie chojnickim jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach, który w roku 2024 wydał łącznie 2463 orzeczeń wobec osób przed 16 r.ż i po 16 r.ż. Szczegółowe dane dotyczące stopnia niepełnosprawności wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach w latach 2022-2024 wobec osób powyżej 16 r.ż. zostały przedstawione w tabeli poniżej. Najwięcej orzeczeń zostało wydanych o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Tabela Nr 1 : Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu chojnickiego powyżej 16 r.ż. w latach 2022-2024

Stopień niepełnosprawności	2022	2023	2024
Stopień znaczny	832	916	914
Stopień umiarkowany	1231	1114	1022
Stopień lekki	226	217	161

Źródło: Zbiór danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach za lata 2022-2024

Wyniki wyżej opisywanego badania EZOP II wskazują, iż poważnym problemem społecznym są także zaburzenia psychiczne u dzieci i młodzieży.

- **W grupie wiekowej dzieci od 0 do 6 lat** różnego rodzaju zaburzenia stwierdzano u około 16%, co przekłada się na liczbę ponad 420 tys. dzieci w Polsce. Najczęściej występującymi zaburzeniami rozwojowymi pojawiającymi się na różnych etapach życia małego dziecka są zaburzenia emocjonalno-afektywne. Ponadto były zgłaszane zaburzenia adaptacyjne, zaburzenia komunikacji społecznej oraz zaburzenia interakcji z innymi.
- **W grupie wiekowej od 7 do 17 lat** na zaburzenia psychiczne cierpi ponad pół miliona dzieci i młodzieży, z czego ponad 200 tys. to dzieci w wieku 7-11 lat i ponad 350 tys. młodzieży w wieku 12-17 lat. Zaburzeń internalizacyjnych, na które składają się przede wszystkim zaburzenia lękowe, doświadcza ponad 300 tys. w tej kategorii wiekowej, co stanowi około 8% dzieci i 7% młodzieży. Natomiast u 70 tys. dzieci i młodzieży stwierdzono zaburzenia nastroju, w tym zaburzenia depresyjne i epizody manii. Przypuszcza się, że przynajmniej kilkadziesiąt tysięcy dzieci i młodzieży cierpiało na chorobę afektywną dwubiegunową.

W powiecie chojnickim również występuje problem różnorodnych zaburzeń psychicznych wśród dzieci i młodzieży. Obrazują to m.in. dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach, z których wynika, iż dla dzieci i młodzieży do 16 roku życia wydano w 2024 roku 46 orzeczeń o niepełnosprawności z przyczyny choroby psychicznej.

Warto wspomnieć, że wśród dzieci i młodzieży w grupie wiekowej od 4-7 lat wydano 10 orzeczeń o niepełnosprawności z symbolem 02-P, w wieku od 8-16 lat liczba orzeczeń wynosiła 36. Pokazuje to, że najwięcej dzieci i młodzieży w wieku dojrzewania cierpi na zaburzenia psychiczne.

W analogicznym okresie wydano również 21 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci i młodzieży do 16 roku życia ze względu na upośledzenie umysłowe (tj. 01-U) oraz 108 osób otrzymało orzeczenia o niepełnosprawności ze względu na całościowe zaburzenia rozwojowe (tj. 12-C).

Przedstawione dane pokazują jedynie orzeczenia o niepełnosprawności z uzyskanym jednym symbolem niepełnosprawności. Natomiast takich orzeczeń może być więcej ze względu na uzyskanie więcej niż jednego symbolu niepełnosprawności, ponieważ często takim zaburzeniom towarzyszą inne schorzenia.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w latach 2022-2024.

Tabela Nr 2: Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Upośledzenie umysłowe (01-U)	25	15	21
Choroby psychiczne (02-P)	56	46	46

Źródło: Zbiór danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach za lata 2022-2024

Badanie przeprowadzone przez Instytut Psychiatrii i Neurologii (IPiN) pn. „Kompleksowe badanie stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP II)” ujawniło, iż problem zaburzeń występuje w perspektywie całego życia.

- **W grupie wiekowej 18 lat i więcej** do najczęściej występujących zaburzeń należały: zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu, napady lękowe, fobie swoiste, epizody depresji i zaburzenia zachowania. Dane światowe wskazują na kilkakrotnie wyższe rozpowszechnienie zaburzeń depresyjnych na co istotny wpływ miała pandemia COVID-19. U osób po 40 roku życia najczęściej występującymi zaburzeniami psychicznymi są: epizody depresji oraz neurastenia.

W powiecie chojnickim upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne występują także wśród osób powyżej 16 roku życia. Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach wykazał, iż spośród wszystkich osób niepełnosprawnych osobom powyżej 16 roku życia wydano w 2022 roku 34 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z przyczyny upośledzenia umysłowego oraz 306 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności ze względu na choroby psychiczne.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku w latach 2022-2024.

Tabela Nr 3: Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców powyżej 16 roku życia w powiecie chojnickim w latach 2022-2024 wg przyczyny

	2022	2023	2024
Upośledzenie umysłowe (01-U)	34	24	23
Choroby psychiczne (02-P)	306	285	258

Źródło: Zbiór danych Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach za lata 2022-2024

Istotnym elementem wsparcia są również działania prowadzone dla osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych psychicznie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej funkcjonujące na terenie powiatu chojnickiego. Warsztaty w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej dla osób zaburzonych psychicznie, oddziałują pozytywnie na ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Na podstawie informacji zebranych z 3 Warsztatów Terapii Zajęciowej wynika, iż liczba uczestników z chorobami psychicznymi w roku 2024 wynosiła 14.

Tabela Nr 4: Liczba uczestników z zaburzeniami psychicznymi w roku 2024

Nazwa Warsztatu Terapii Zajęciowej	Chojnice	Czersk	Brusy
Liczba uczestników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności o symbolu 02-P	4	5	5

Źródło: Roczne sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystywania środków finansowych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej za rok 2024

Z uzyskanych danych wynika także, iż liczba uczestników z wyróżnieniem osób dotkniętych upośledzeniem umysłowym w roku 2024 wynosiła 47.

Tabela Nr 5: Liczba uczestników z upośledzeniem umysłowym w roku 2024

Nazwa Warsztatu Terapii Zajęciowej	Chojnice	Czersk	Brusy
Liczba uczestników posiadających orzeczenie o niepełnosprawności o symbolu 01-U	25	7	15

Źródło: Roczne sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystywania środków finansowych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej za rok 2024

VI. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW OPIEKI PSYCHIATRYCZNEJ i FORM WSPARCIA NA TERENIE POWIATU CHOJNICKIEGO

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego stanowi, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa. W związku z tym nakłada na organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane, obowiązek zapewnienia ochrony zdrowia psychicznego. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć również stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Na terenie powiatu chojnickiego pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają:

- **Centrum Zdrowia Psychicznego w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie**

Centrum Zdrowia Psychicznego to nowatorskie podejście do opieki psychiatrycznej łatwo dostępnej i blisko miejsca zamieszkania pacjentów organizowanej w ramach Programu Pilotażowego na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18.04.2018 r. Obecnie w Polsce działa ponad 100 Centrów Zdrowia Psychicznego. Centrum Zdrowia Psychicznego to miejsce, w którym można otrzymać natychmiastowe bezpłatne wsparcie przez całą dobę. Pomoc dostosowana jest do potrzeb mieszkańców powiatu człuchowskiego i chojnickiego. Może obejmować wizyty w poradni, pobyt na oddziale dziennym lub całodobowym. Wsparcie zespołu leczenia środowiskowego, który odwiedza pacjenta w domu, by pomagać jemu i jego rodzinie. Indywidualny plan leczenia opracowują specjaliści na podstawie kontaktu z osobą doświadczającą kryzysu psychicznego. Centra Zdrowia Psychicznego dedykowane są dla osób powyżej 18 roku życia.

Struktura Centrum Zdrowia Psychicznego

Centrum Zdrowia Psychicznego na terenie powiatu człuchowskiego i chojnickiego działa w oparciu o następujące podmioty w wymienionych zakresach:

SP ZOZ w Człuchowie ul. Szczecińska 31, Człuchów

- stacjonarny oddział psychiatryczny
- oddział dzienny psychiatryczny
- poradnia zdrowia psychicznego
- zespół leczenia środowiskowego

- punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny
- Punkt Zgłoszeniowo-Koordinacyjny - Człuchów, ul. Szczecińska 31

OPUS Centrum Medyczne Psychiatria Uzależnienia Psychoterapia, ul. Gdańska 15, Chojnice

- oddział dzienny psychiatryczny
- poradnia zdrowia psychicznego
- zespół leczenia środowiskowego
- punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny

Centrum Medyczne PROMEDICA Ośrodek Wsparcia Psychicznego. ul. Młodzieżowa 21A, Chojnice

- poradnia zdrowia psychicznego
- zespół leczenia środowiskowego
- punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny

Poszczególne komórki realizują następujące cele programowe:

Oddział dzienny psychiatryczny: jest oddziałem koedukacyjnym i funkcjonuje na zasadzie społeczności terapeutycznej. Zajmuje się diagnostyką, leczeniem, terapią i rehabilitacją osób powyżej 18 r.ż. niewymagających leczenia trybie całodobowym.

Pacjenci kierowani są z leczenia ambulatoryjnego lub po zakończeniu leczenia w oddziale stacjonarnym. Dobór zajęć i metod oddziaływań rehabilitacyjnych uwzględnia aktualny stan psychiczny pacjenta, jego możliwości fizyczne i poznawcze.

Efektywne połączenie leczenia farmakologicznego z leczeniem psychospołecznym utrwała poprawę objawową, zmniejsza deficyty społeczne, emocjonalne i poznawcze, poprawia kontakty w rodzinie i rozbudza odpowiedzialność za własne leczenie.

Poradnia zdrowia psychicznego: kieruje swoją ofertę do osób przeżywających problemy emocjonalne, poszukujących wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, cierpiących z powodu zaburzeń i chorób psychicznych, którym objawy utrudniają codzienne życie. W zakresie pomocy jaką świadczy Poradnia Zdrowia Psychicznego jest pełna diagnostyka i leczenie psychiatryczne, a także wszechstronna diagnostyka psychologiczna i różne formy oddziaływań psychologicznych. Zespół Poradni Zdrowia Psychicznego tworzy szeroka grupa specjalistów z dziedziny psychiatrii i psychoterapii – zarówno lekarzy, psychoterapeutów, jak i psychologów.

Zespół Poradni Zdrowia Psychicznego udziela następujących specjalistycznych form pomocy psychologicznej:

- 1) poradnictwo psychologiczne w zakresie sytuacji kryzysowych i problemów adaptacyjnych;
- 2) psychoedukacja w zakresie określonych chorób i zaburzeń psychicznych oraz w innych problemach psychologicznych;
- 3) psychoterapia indywidualna krótko i długoterminowa dla osób z zaburzeniami:
  - zespołem lęku uogólnionego,
  - napadami paniki lękowej,
  - zaburzeniami depresyjnymi,
  - zaburzeniami osobowości;
- 4) psychoterapia prowadzona w konwencji poznawczo-behawioralnej i psychodynamicznej:
  - wykonywanie badań psychologicznych,
  - diagnostyka zaburzeń funkcji poznawczych, zaburzeń pamięci,
  - ocena poziomu intelektualnego.

Zespół Leczenia Środowiskowego: do zadań zespołu należy leczenie i rehabilitacja osób dorosłych i chorujących psychicznie w miejscu ich zamieszkania. Zespół zajmuje się leczeniem osób, które ze względu na występujące objawy, problemy w codziennym funkcjonowaniu oraz niedostateczne oparcie społeczne nie są zdolne do korzystania z leczenia ambulatoryjnego, ale nie wymagają obecnie hospitalizacji. Działania Zespołu Leczenia Środowiskowego skierowane są przede wszystkim do osób z rozpoznaniem:

- zaburzenia psychiatryczne (np. schizofrenia),
- zaburzenia afektywne (np. depresja, zaburzenia afektywne dwubiegunowe),
- zaburzenia psychiczne związane z organicznym uszkodzeniem mózgu (np. choroba Alzheimera i inne otępienia),
- inne rozpoznania – o ile wymagają opieki środowiskowej z powodu znacznego stopnia zaburzenia funkcjonowania społecznego.

Przy Poradni Zdrowia Psychicznego działa Punkt Zgłoszeniowo – Koordynujący, którego zadaniem jest:

- udzielanie informacji o zakresie działania centrum i możliwości uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej;
- przeprowadzanie wstępnej oceny potrzeb zdrowotnych osób zgłaszających się do Punktu Zgłoszeniowo –Koordynującego, uzgodnienie wstępnego planu postępowania terapeutycznego oraz udzielenie możliwego wsparcia w zakresie ustalonych potrzeb;

- uzgodnienie terminu przyjęcia i wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia psychiatrycznego, w przypadkach pilnych nie później niż 72 godziny od zgłoszenia;
- w przypadkach tego wymagających wskazanie miejsca uzyskania niezbędnego świadczenia z zakresu pomocy społecznej;
- udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

- **Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mawiko”,
ul. Leśna 8, Chojnice**

Oddział oferuje nowoczesną farmakoterapię, psychoterapię, rozmowy z psychologami, terapię zajęciową, relaksację i muzykoterapię. Doświadczony i wykwalifikowany zespół terapeutyczny oferuje przebywającym pacjentom optymalną opiekę i terapię lekarsko-psychologiczno-pielęgniarską.

- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach**

Głównym zadaniem jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. W zakresie zadań znajduje się również organizowanie opieki w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej. Istotną częścią działalności PCPR są również zadania związane z wykorzystaniem środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dzięki którym możliwa staje się aktywizacja zawodowa i społeczna osób, które utraciły sprawność organizmu. PCPR świadczy również usługi z zakresu poradnictwa pedagogicznego, konsultacje w sprawach uzależnień.

- **Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach**

Podejmuje działania zmierzające do aktywizacji zawodowej osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, z zaburzeniami psychicznymi poprzez m.in. poradnictwo zawodowe, planowanie rozwoju zawodowego, organizacje szkoleń, a także pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.

- **Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chojnicach (zwana dalej PPP)**

Korzystanie z pomocy PPP jest dobrowolne i bezpłatne. Klientami PPP są dzieci i młodzież od urodzenia do zakończenia edukacji z terenu powiatu chojnickiego. Poradnia realizuje zadania w szczególności przez:

- 1) wydanie opinii;

2) wydanie orzeczenia o potrzebie:

- kształcenia specjalnego (z uwagi na niepełnosprawność intelektualną, autyzm w tym zespół Aspergera, niepełnosprawność ruchową w tym afazję, słabowidzenie/niewidzenie, słabosłyszenie /niesłyszenie, niepełnosprawności sprzężone);
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży;

3) wydanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju (od urodzenia do podjęcia nauki w szkole);

4) objęcie dzieci i młodzieży albo dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Pomoc psychologiczno - pedagogiczna udzielana bezpośrednio dzieciom i młodzieży oraz rodzicom polega w szczególności na:

1) prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin; (terapia pedagogiczna, psychologiczna, logopedyczna, psychoterapia);

2) udzielaniu wsparcia dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy psychologiczno - pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

3) wspomaganiu przedszkoli, szkół i placówek, polegające na zaplanowaniu i przeprowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości ich pracy. Wsparcie obejmuje: pomoc w diagnozowaniu potrzeb i zaplanowanie form wspomagania i ich realizację.

Nauczyciele szkół i placówek mogą korzystać ze spotkań superwizyjnych prowadzonych przez psychoterapeutów PPP.

W PPP działa punkt konsultacyjny, w ramach którego udzielana jest bieżąca bezpośrednia pomoc.

• **Warsztat Terapii Zajęciowej w Chojnicach**

WTZ rozpoczęły swoją działalność w grudniu 2003r. w Chojnicach. Przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych, dla których orzeczono niezdolność do pracy, a które zakwalifikowane zostały do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej. Organizatorem i jednocześnie jednostką zatrudniającą kadrę WTZ oraz przyjmującą uczestników na zajęcia do Warsztatu jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Chojnicach, mieszczące się na ul. Przemysłowej 3a, 89-620 Chojnice.

W ramach prowadzonych zajęć działają pracownie:

1. Pracownia małej poligrafii – zapoznanie się z obsługą i działaniem komputera z możliwością wykorzystania w codziennym użytkowaniu (stopniowanie wykonywanych prac od ręcznego – malowania, rysowania do prac związanych z komputerem – wyrabianie notesów, kalendarzyków).
2. Pracownia ogrodniczo - bukiciarska nauka posługiwania się podstawowymi narzędziami ogrodniczymi z zachowaniem bezpieczeństwa, sezonowość prac ogrodniczych (różnicowanie prac w związku z określoną porą roku, dbanie o kwiaty doniczkowe w warsztacie, wyrób bukietów, stroików okolicznościowych oraz kartek).
3. Pracownia rękodziela artystycznego (2 grupy) – nauka podstawowych czynności : przyszyć guzik, zaszyć dziurkę, przyfastrygować. Nauka podstawowych ściegów (za igłą, przed igłą, obrębowy), z czasem trudniejszych (dziergany). Najbardziej sprawne osoby siądą do maszyny, będą wykonywać poduszki, serwetki itp.
4. Pracownia literacko – artystyczna – rozwijanie umiejętności manualnych podczas wykonywania materiałów potrzebnych do przedstawienia, nauka wyrażania emocji poprzez gest, słowo.
5. Pracownia gospodarstwa domowego – uczestnicy kształcą się w codziennym przygotowywaniem posiłków, rozwijając w ten sposób umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, biorą udział w opracowaniu jadłospisu poznając zasady racjonalnego żywienia, dostosowania potraw do pory roku i okoliczności.
6. Pracownia małych form plastycznych – uczestnicy mają możliwość rozwoju swoich umiejętności w zakresie sztuk plastycznych, poznają podstawowe techniki plastyczne (malarstwo, rzeźba, rysunek, grafika), konieczne jest dostosowanie stopnia trudności do możliwości psychofizycznych uczestnika – sprawność manualna, estetyka pracy.
7. Pracownia stolarska – prowadzi naukę posługiwania się podstawowymi narzędziami stolarskimi oraz w miarę nabywania umiejętności narzędziami (maszynami) bardziej skomplikowanymi, również wykonywanie prac stolarskich od najprostszych po bardziej skomplikowane: struganie, piłowanie, wiercenie, toczenie, klejenie, barwienie, wykańczanie powierzchni.
8. Pracownia aktywności życiowej i aktywizacji zawodowej - rozwój umiejętności z zakresu samoświadomości społecznej, zdobywania wiadomości o najbliższym otoczeniu, dbałości o nawyki higieniczne i czynności samoobsługowe oraz nabywanie umiejętności związanych z aktywizacją zawodową.

W zajęciach WTZ uczestniczy 55 osób.

• **Warsztat Terapii Zajęciowej w Brusach**

WTZ rozpoczął swoją działalność w grudniu 2009 r. w Brusach. Przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych, dla których orzeczono niezdolność do pracy, a które zakwalifikowane zostały do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej. Organizatorem i jednocześnie jednostką zatrudniającą kadrę WTZ oraz przyjmującą uczestników na zajęcia do Warsztatu była Gmina Brusy z siedzibą w Brusach przy ul. Na Zaborach 1.

Na mocy porozumienia z 30 czerwca 2014 r. w sprawie przejęcia prowadzenia Warsztatu Terapii Zajęciowej, prawa i obowiązki jednostki prowadzącej Warsztat przejęło od 1 lipca 2014 r. Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja” z siedzibą w Brusach. W ramach prowadzonych zajęć działają pracownie:

1. Pracownia komputerowa – zapoznanie się z obsługą i działaniem komputera z możliwością wykorzystania w codziennym użytkowaniu, stopniowanie wykonywanych prac od ręcznego – malowania, rysowania do prac związanych z komputerem – wyrabianie notesów, kalendarzyków, zapoznanie się z funkcjonowaniem Internetu i poznanie jego możliwości.
2. Pracownia gospodarstwa domowego – uczestniczenie w codziennym przygotowaniu posiłków, rozwijanie umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, udział w opracowaniu jadłospisu przy zachowaniu zasad racjonalnego żywienia, dostosowanie potraw do pory roku i okoliczności.
3. Pracownia stolarska – nauka posługiwania się podstawowymi narzędziami stolarskimi oraz w miarę nabywania umiejętności narzędziami (maszynami) bardziej skomplikowanymi, wykonywanie prac stolarskich od najprostszych po bardziej skomplikowane: struganie, piłowanie, wiercenie, toczenie, klejenie, barwienie, wykańczanie powierzchni, malowanie, wypalanie.
4. Pracownia krawiecko – hafciarska – nauka podstawowych czynności: przyszywanie guzika, przyfastrygowania, zaszycia. Nauka podstawowych ściegów (za igłą, przed igłą, obrębowy), z czasem trudniejszych (dziergany).
5. Pracownia ekspresji twórczej – rozwój umiejętności z zakresu sztuk plastycznych, poznawanie podstawowych technik plastycznych (malarstwo, rzeźba, rysunek, grafika), rozwijanie umiejętności manualnych podczas wykonywania materiałów potrzebnych do przedstawienia, nauka wyrażania emocji poprzez słowo, gest.
6. Pracownia aktywności życiowej i aktywizacji zawodowej - rozwój umiejętności z zakresu samoświadomości społecznej, zdobywania wiadomości o najbliższym otoczeniu, dbałości o nawyki higieniczne i czynności samoobsługowe oraz nabywanie umiejętności związanych z aktywizacją zawodową. W zajęciach WTZ uczestniczy 30 osób.

- **Warsztat Terapii Zajęciowej w Czersku**

WZT rozpoczęły swoją działalność w marcu 2001 r. w Czersku. Przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych, dla których orzeczono niezdolność do pracy, a które zakwalifikowane zostały do rehabilitacji w formie terapii zajęciowej. Organizatorem i jednocześnie jednostką zatrudniającą kadrę WTZ oraz przyjmującą uczestników na zajęcia do Warsztatu jest Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych, mieszczące się na ul. Pomorskiej 10, 89-650 Czersk.

W ramach prowadzonych zajęć działają pracownie:

- Pracownia plastyczna – nauka malowania; rysowania w zależności od umiejętności uczestników, przygotowanie do twórczego stylu życia; aukcja wykonywanych prac, malowanie farbami plakatowymi /dłonią, stopą, palcami, pędzlem; malowanie plasteliną /rozciąganie plasteliny na kartce; zgniatanie, rwanie, zwijanie papieru; wydzieranka z gazet, papieru kolorowego, bibułki, frottage, malowanie ciekawej i zróżnicowanej faktury, np. liści farbami i odciskanie ich na kartce; układanie na podłożu z plasteliny materiałów przyrodniczych, itp. modelowanie w glinie, modelinie, plastelinie, odbijanie na papierze gazą, tiulem, koronką, stemplem.
- Pracownia krawiecko - rękodzielnicza – wykonywanie prostych czynności krawieckich /przyszywanie guzików, łat, szycie serwetek, poduszek, fartuszków, posługiwanie się przyrządami do szycia, maszynami krawieckimi, praca na drutach, szydełku, proste wzory tkactwa artystycznego, gobeliny.
- Kuchnia terapeutyczna – nakrywanie i podawanie do stołu; przyrządzanie śniadań dla wszystkich uczestników; wybrane czynności z gotowania, pieczenia, przyrządzania posiłków; planowanie posiłków, mycie naczyń, sprzątanie pomieszczeń.
- Pracownia ekologiczno turystyczna – uprawa roślin na świeżym powietrzu; pielęgnacja kwiatów, zieleńców; wycieczki autokarowe, piesze, rowerowe, wędkarskie itp.; zakładanie zielników; opracowanie tras wycieczek; planowanie imprez turystycznych.
- Pracownia stolarska – wykonywanie poszczególnych czynności stolarskich w zależności od umiejętności uczestników; zgrzewanie worków foliowych; proste prace w drewnie i obróbka ręczna; papieroplastyka, wykonywanie dekoracji, stroików, rzeźb.

W Warsztacie prowadzi się rehabilitację zawodową oraz społeczną. Warsztat zapewnia wsparcie na dzień dzisiejszy 30 osobom.

- **Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach**

Funkcjonuje od 1 grudnia 2004 roku. Jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Chojnice, która w myśl ustawy o pomocy społecznej realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Środowiskowy Dom Samopomocy w Chojnicach, zwany inaczej ośrodkiem wsparcia, służy budowaniu sieci oparcia społecznego i przygotowuje do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Jest przeznaczony dla osób dorosłych, mieszkańców miasta Chojnice, przewlekłe psychicznie chorych (typu A) i z niepełnosprawnością intelektualną (typu B). To placówka dziennego pobytu, w której osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą otrzymać częściową opiekę i pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych oraz posiłek. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 - 15:30. Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, posiada 38 miejsc.

Celem działalności Domu jest wspieranie uczestników i ich rodzin oraz kompensowanie skutków niepełnosprawności w sferze zdrowia psychicznego, a także propagowanie modelu zdrowej rodziny poprzez:

- stwarzanie warunków do nabycia umiejętności wykonywania podstawowych czynności życia codziennego, doskonalenia umiejętności nabytych oraz realizacja zadań życiowych,
- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- zapewnienie miejsca pobytu, jednego gorącego posiłku dziennie, przygotowywanego przez uczestników w ramach terapii zajęciowej,
- wsparcie psychologiczne i terapeutyczne, wsparcie w sytuacjach kryzysowych,
- terapię ruchową, w tym: zajęcia sportowe, gimnastykę, turystykę i rekreację,
- integrację osób z zaburzeniami psychicznymi w społeczności lokalnej poprzez aktywizację zawodową i społeczną,
- stymulowanie osobistego rozwoju poprzez opracowanie we współpracy z uczestnikiem Indywidualnego Planu Postępowania Wspierająco-Aktywizującego,
- zapewnienie warunków do rozwoju samorządności uczestników,
- umożliwienie udziału w terapii zajęciowej, indywidualnej, grupowej, grupach wsparcia, spotkaniach klubowych, wspieranie grup samopomocowych w zakresie zdrowia psychicznego,
- zaspokajanie w miarę możliwości tych potrzeb, które wpływają w dużym stopniu na rozwój psychiczny: bezpieczeństwa, działania higieniczne, odżywiania, ruchu, odpoczynku, kontaktu, godności osobistej, kontaktu emocjonalnego, sensu życia,
- umożliwienie realizacji potrzeb religijnych i kulturalnych,
- zapobieganie stanom powodującym konieczność ciągłej opieki ze strony instytucji poprzez rehabilitację środowiskową,

- różnicowanie usług w zależności od możliwości psychofizycznych osób oraz ich potrzeb, oczekiwań, zainteresowań,
- organizowanie spotkań i zajęć integracyjnych poza Środowiskowym Domem Samopomocy,
- współpraca z rodzinami osób korzystających z działalności Domu, poradnictwo, informacja, wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych, animacja grup samopomocowych i grup wsparcia dla rodzin,
- animowanie środowiska związane z propagowaniem i ochroną zdrowia psychicznego,
- współpraca z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, kościołem, placówkami oświatowymi, kulturalnymi, samorządami lokalnymi w celu integracji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin ze środowiskiem,
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

• **Klub Samopomocy**

Przy Środowiskowym Domu Samopomocy funkcjonuje Klub Samopomocy obejmujący opieką osoby z chorobą Alzheimera i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi. Z zajęć klubu korzysta 8 osób. Klub Samopomocy funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 8.30-14.30.

Klub Samopomocy jako ośrodek wsparcia realizuje następujące cele:

- inicjuje oddziaływania samopomocowe i rehabilitacyjne wobec osób z chorobą Alzheimera i innymi chorobami neurodegeneracyjnymi,
- edukuje rodziny w celu lepszego zrozumienia ich problemów i potrzeb związanych z chorobą,
- inicjuje utworzenie grupy wsparcia dla rodzin chorych,
- przeciwdziała wykluczeniu społecznemu osób chorych i ich rodzin,
- zapewnia dzienną specjalistyczną (6 godzinną) opiekę osobom cierpiącym na różne postacie zespołów otępiennych (głównie chorobę Alzheimera),
- wspiera rodziny, dla których sprawowanie stałej opieki jest niezwykle trudnym i obciążającym zadaniem,
- realizując swoje zadania klub indywidualnie dostosowuje czynności do stanu zdrowia i zmieniających się potrzeb chorego,
- rodzina/opiekun osoby chorej może liczyć na życzliwe wysłuchanie, poradnictwo psychologiczne i socjalne.

- **Środowiskowy Dom Samopomocy w Brusach**

Został utworzony z dniem 01.12.2020 r., jednakże swoją działalność dla uczestników rozpoczął 01.09.2021 r. Placówka jest ośrodkiem wsparcia dziennego przeznaczonym dla 30 dorosłych osób przewlekle chorych psychicznie, z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób ze spectrum autyzmu lub niepełnosprawnością sprzężoną (typ domu A,B,C,D) będącymi mieszkańcami z terenu miasta i gminy Brusy.

Głównymi założeniami działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Brusach są poprawienie funkcjonowania uczestników poprzez indywidualne, zespołowe, środowiskowe i kulturalne oddziaływania wspierająco – aktywizujące, w których uwzględnia się w szczególności indywidualne predyspozycje i możliwości każdego uczestnika. Istotnie ważne jest zapewnienie tym osobom oparcia społecznego pozwalającego na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, usamodzielnienie się oraz integrację społeczną w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji.

Istotne jest zapewnienie wsparcia społecznego i szeroko rozumianej pomocy oraz opieki osobom mającym trudności w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem. Podnoszenie jakości życia uczestników, zapobieganie izolacji społecznej i zapewnianie integracji ze społeczeństwem poprzez poczucie przynależności do szerszej grupy społecznej. Nadrzędne w tym celu jest zapewnienie specjalistycznego wsparcia zarówno psychologicznego oraz psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Wszelkie podejmowane w ośrodku wsparcia dziennego kroki z zakresu postępowania wspierająco – aktywizującego doprowadzać mają uczestników do uzyskania przez nich, jak największego stopnia ich samodzielności i zaradności w życiu codziennym, do poprawy sprawności psychofizycznej oraz wzmocnienia więzi rodzinnych i społecznych.

W placówce prowadzona jest codzienna terapia zajęciowa w pięciu pracowniach terapeutycznych: pracownia kulinarna, ceramiczno – stolarska, plastyczno – rękodzielnicza, socjoterapeutyczna oraz rehabilitacyjna oraz prowadzone są różnorodne treningi terapeutyczne. Ponadto na co dzień są dodatkowe zajęcia ze specjalistami: logopeda, pedagog, psycholog, masażysta.

Placówka funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę terapeutyczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy od początku swojej działalności prężnie współpracuje z różnymi instytucjami działającymi na terenie województwa pomorskiego, m.in. środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, ośrodki kultury, szkoły w tym szkoła specjalna, liceum ogólnokształcące, szkoła podstawowa, przedszkola, ośrodki zdrowia, inne instytucje i jednostki pomocowe, biorąc udział w dużej ilości imprez kulturalno – integracyjno – sportowych, których również czasem jest organizatorem.

- **Środowiskowy Dom Samopomocy w Czersku**

Środowiskowy Dom Samopomocy w Czersku powstał 1 lutego 2001 roku.

ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla pełnoletnich 30 osób: przewlekłe psychicznie chorych – typ A, z niepełnosprawnością intelektualną – typ B, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych – typ C, ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi – typ D, zamieszkałych na terenie miasta i gminy Czersk. Przyjęcie do ośrodka odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej, wydawanej przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Czersku, na wniosek osoby zainteresowanej lub opiekuna. Podstawowymi zadaniami Domu i prowadzonymi w nim zajęć są:

- rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- budowanie poczucia własnej wartości i pozytywnej samooceny,
- przygotowanie do korzystania z różnych form kulturalnego spędzania czasu wolnego oraz w miarę możliwości – organizowanie sobie czasu wolnego,
- rozwój sprawności ruchowej i manualnej,
- umożliwianie rozrywki i rekreacji,
- rehabilitacja fizyczna,
- organizowanie pobytu uczestnikom w ŚDS z uwzględnieniem ich indywidualnych zainteresowań, poprzez prowadzenie różnego rodzaju zajęć terapeutycznych,
- terapia psychologiczna,
- zapewnienie oparcia i pomocy rodzinom uczestników,
- konsultacje psychiatryczne.

Rozwijanie umiejętności uczestników, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego przygotowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz podtrzymanie dobrej kondycji psychofizycznej i budowanie sieci oparcia społecznego poprzez zaspokojenie ich podstawowych potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych, przy jednoczesnym umożliwieniu im pozostania w naturalnym środowisku.

W ramach prowadzonej terapii zajęciowej w ŚDS działają następujące pracownie:

- pracownia rękodzielnicza,
- pracownia plastyczna,
- pracownia kulinarna,
- pracownia stolarska,
- pracownia socjoterapeutyczna,

- sala rehabilitacyjna.

Dodatkowo prowadzone są zajęcia rewalidacyjne, logopedyczne i psychologiczne.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.00-15.00.

Każdy z podopiecznych ma swój indywidualny plan postępowania wspierająco- aktywizujący, który w porozumieniu z nim lub opiekunem został uzgodniony. W ramach realizacji planu prowadzone są następujące treningi:

- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych (asertywności, efektywnej komunikacji, funkcji poznawczych),
- trening załatwiania spraw urzędowych,
- trening spędzania czasu wolnego,
- trening higieniczny,
- trening kulinarny,
- trening farmakologiczny,
- trening budżetowy,
- trening umiejętności praktycznych.

• **Dom Dziennego Pobytu w Chojnicach**

Dom Dziennego Pobytu funkcjonuje już od 16 września 1982 r. w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach.

Ośrodek wsparcia rozstraca opiekę nad osobami starszymi zamieszkałymi na terenie Chojnic. Do dyspozycji mieszkańców DDP są: sala terapii zajęciowej, sala telewizyjna, jadalnia/stołówka i ogród. Mieszkańcy mają zapewnione 3 odpłatne posiłki dziennie. W czasie pobytu mieszkańcy mają zorganizowany i wypełniony czas. W ramach terapii zajęciowej prowadzone są zajęcia z muzykoterapii zaadaptowanej do specyficznych potrzeb osób starszych, urozmaicone formy zajęć z podkładem muzycznym oraz aktywny śpiew. Prowadzona jest także choreoterapia, zwłaszcza zabawy taneczne.

Mieszkańcy mogą ćwiczyć swoją pamięć i wyobraźnię podczas zajęć intelektualnych z cyklu treningów sprawności umysłowej. W Domu prowadzi się również arteterapię, czyli różnorodne formy zajęć plastyczno-technicznych (malarstwo, rysunek, prace w drewnie, gipsie, robótki na drutach i szydełku, szycie, zdobnictwo, pamiątkarstwo). Regularnie odbywa się gimnastyka oddechowa i ogólnousprawniająca przystosowana do możliwości osób starszych.

W ramach zajęć kulturalno-oświatowych przygotowywane są okolicznościowe programy artystyczne, mieszkańcy mają okazję zwiedzać muzea, oglądać wystawy, uczestniczyć w spotkaniach z ciekawymi ludźmi.

- **Dom Pomocy Społecznej w Chojnicach**

Przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych. Dom Pomocy Społecznej w Chojnicach mieści się przy ulicy Leśnej 12. Spokojna okolica (północno zachodnia część miasta), piękny ogród będący integralną częścią Domu i bezpośrednia bliskość dużego kompleksu leśnego, to sprzyjająca okolica dla osób przewlekle psychicznie chorych. Obecnie Dom dysponuje 108 miejscami dla osób, które z różnych przyczyn nie mogły pozostać w domu rodzinnym.

Mieszkańcy mogą korzystać z różnych pracowni:

- pracownia psychologiczna,
- pracownia rehabilitacyjna,
- pracownia rzeźbiarska,
- pracownia ceramiczna,
- pracownia wikliniarska,
- pracownia papieroplastyki,
- pracownia fryzjerska,
- pracownia kulinarna,
- pracownia komputerowa,
- pracownia fotograficzna,
- pracownia witrażu,
- pracownia twórców kultury,
- pracownia modelarska,
- pracownia stolarska.

- **Ośrodki Pomocy Społecznej**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ośrodki zobowiązane są do udzielania pomocy zarówno osobom niepełnosprawnym jak i ich rodzinom. W powiecie chojnickim funkcjonują:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach,
- Centrum Usług Społecznych w Czersku,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach.

W ramach oferty ośrodka pomocy społecznej skierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi należy wymienić zorganizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej

z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 816).

- **Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza**

Szpital Specjalistyczny im. J. K. Łukowicza w Chojnicach jest podmiotem leczniczym, w którego strukturze funkcjonuje 14 oddziałów szpitalnych, szpitalny oddział ratunkowy, Stacja Dializ, Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna, Podstawowa Opieka Zdrowotna, nocna i świąteczna opieka zdrowotna. W swej strukturze nie posiada oddziału o profilu psychiatrycznym, ani nie świadczy usług w ramach poradni psychologicznej. Pacjentom hospitalizowanym na oddziałach oraz w szpitalnym oddziale ratunkowym, gdy zachodzi taka potrzeba, udzielane są konsultacje psychologiczne / psychiatryczne przez lekarzy psychiatrów/psychologów zatrudnionych w Mawiko, z którym Szpital ma podpisaną umowę na świadczenie usług w tym zakresie.

- **Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach**

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone Miasta - z uwzględnieniem Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - związane z profesjonalnym świadczeniem pomocy osobom z problemem uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, młodzieży eksperymentującej i narażonej na uzależnienia, osobom współuzależnionym, osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych oraz osobom z problemami wychowawczymi. Oferta realizowana jest w formie indywidualnej i grupowej.

W ramach zajęć grupowych realizuje: zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci w wieku przedszkolnym; warsztaty kompetencji wychowawczych; grupa opiekuńczo – wychowawcza przy grupie rozwoju rodzica z elementami socjoterapii i arteterapii; grupa wsparcia dla osób doświadczających kryzysu z elementami psychoedukacji; warsztaty rozwoju umiejętności społecznych dla osób dorosłych z rodzin z problemem uzależnienia (z opieką nad dziećmi); grupa AA.

- **Szkoły**

Od 01.09.2022 r. zwiększono w szkołach limity liczby etatów nauczycieli pedagogów, psychologów i pedagogów specjalnych. Potrzeba podyktowana jest wzrostem potrzeb wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. W ostatnich latach obserwuje się coraz większą liczbę dzieci i młodzieży zmagających się z problemami psychicznymi, edukacyjnymi a także emocjonalnymi.

Wprowadzone zwiększenie dostępności specjalistów w szkołach pozwala na szybsze rozpoznawanie potrzeb uczniów i skuteczniejsze udzielanie pomocy, nie tylko uczniom z trudnościami ale także i zdolnych.

Aktualnie obowiązujące limity określa ustawa Karta Nauczyciela uzależniając potrzeby etatów od liczby uczniów. Łączna liczba etatów nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych w przedszkolu, szkole lub zespole nie może być niższa niż:

- 1) 2 etaty, które powiększa się o 0,2 etatu na każdych kolejnych 100 dzieci lub uczniów - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 100;
- 2) 1,5 etatu - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 50 i nie przekracza 100;
- 3) 1 etat - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 40 i nie przekracza 50;
- 4) 0,8 etatu - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 30 i nie przekracza 40;
- 5) 0,6 etatu - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 20 i nie przekracza 30;
- 6) 0,4 etatu - jeżeli liczba dzieci lub uczniów przekracza 10 i nie przekracza 20;
- 7) 0,25 etatu - jeżeli liczba dzieci lub uczniów wynosi od 1 do 10.

VII. CEL PROGRAMU

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki oraz wsparcia adekwatnego do ich potrzeb.

Cel szczegółowy: a) upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej.

Zadania:

- 1) opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju Centrów Zdrowia Psychicznego oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie;
- 2) kontynuacja działalności Centrów Zdrowia Psychicznego zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 4 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030.

Cel szczegółowy: b) upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Zadania:

- 1) aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej;
- 2) wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) zwiększenie zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach;
- 4) upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród mieszkańców powiatu chojnickiego poprzez działania promocyjne.

Cel szczegółowy: c) aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- 1) zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy (PUP).

Cel szczegółowy: d) skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.

Zadania:

- 1) powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych; zarząd powiatu zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną;
- 2) opracowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń CZP;
- 3) realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego;
- 4) przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach

opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w wersji papierowej i elektronicznej).

Cel szczegółowy: e) udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zadania:

- 1) wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poprzez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Sposób realizacji celów:

Określony katalog zadań do realizacji może podlegać zmianom w uzasadnionych przypadkach (np. zmiana obowiązującego prawa, decyzje władz centralnych).

Cel szczegółowy	Działanie
1. Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej.	1) opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie; 2) kontynuacja działalności Centrów Zdrowia Psychicznego zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 4 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030.

2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.	1) aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej; 2) wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi; 3) zwiększenie zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie; 4) upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród mieszkańców powiatu chojnickiego poprzez działania promocyjne.
3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	1) zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi, 2) prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi; 3) zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy (PUP).
4. Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.	1) powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych; zarząd powiatu zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną; 2) opracowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych medycznych i społecznych świadczeń CZP; 3) realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego; 4) przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach

	opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w wersji papierowej i elektronicznej).
5. Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.	1) wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, a także udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej; 2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.
Realizatorzy	
Powiat Chojnicki Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach	
Partnerzy	
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach Centrum Usług Społecznych w Czersku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach Warsztaty Terapii Zajęciowej w Chojnicach Warsztaty Terapii Zajęciowej w Brusach Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czersku Środowiskowy Domy Samopomocy w Chojnicach Środowiskowy Domy Samopomocy w Czersku Środowiskowy Domy Samopomocy w Brusach Dom Pomocy Społecznej w Chojnicach Placówki służby zdrowia Placówki oświatowe Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chojnicach	
Źródła finansowania	
Budżet państwa Budżet powiatu Dotacje celowe Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Narodowy Fundusz Zdrowia Budżet jednostek samorządu terytorialnego	
Wskaźniki	
Liczba placówek biorących udział w programie Liczba nowo utworzonych ośrodków wsparcia Liczba osób, którym zapewniono wsparcie Liczba porad m.in. psychiatrycznych, psychologicznych, prawnych, Liczba projektów służących rozwojowi form wsparcia społecznego, Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi objętych poradnictwem, Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem, Liczba osób korzystająca ze wsparcia w placówkach oświatowych, Liczba osób zatrudnionych z zaburzeniami psychicznymi, Liczba prowadzonych kampanii	

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 skierowany jest do wszystkich mieszkańców powiatu chojnickiego, a w szczególności do osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo. Adresowany jest także do wszystkich mieszkańców powiatu chojnickiego wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych. Przeznaczony jest również dla rodzin, przyjaciół i osób z najbliższego otoczenia osób zmagających się z zaburzeniami psychicznymi.

IX. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zmiany postrzegania osób niepełnosprawnych przez osoby zdrowe, w szczególności przeciwdziałać będą ich wykluczeniu społecznemu i edukacyjnemu. Istotnym prognozowanym efektem jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb, również długotrwałą pomoc, która umożliwi tej grupie osób niezależne życie i aktywny udział w wielu sferach.

Ponadto przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:

- 1) Zwiększenie dostępności i podniesienie standardów usług świadczonych przez instytucje oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony zdrowia psychicznego;
- 2) Wypracowanie jednolitych procedur udzielania pomocy i wsparcia, a także przekazywania informacji między instytucjami działającymi na rzecz ochrony zdrowia psychicznego, celem udzielania kompleksowej pomocy i wsparcia;
- 3) Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej osób zmagających się z chorobami psychicznymi oraz z upośledzeniem umysłowym, w celu zapobiegania ich dyskryminacji;
- 4) Zmniejszenie ilości istniejących barier, które determinują udział osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu poprzez wzrost wiedzy mieszkańców powiatu chojnickiego na temat zdrowia psychicznego;
- 5) Rozwój systemu opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym na rzecz osób z niepełnosprawnościami uwzględniając ich potrzeby i aspiracje.

X. RAMY FINANSOWE

Zadania realizowane w ramach Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025 - 2030 finansowane będą z budżetu powiatu, a także środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu. Ponadto przewiduje się możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych np. funduszy krajowych, funduszy Unii Europejskiej.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025 - 2030 prowadzony będzie w oparciu o coroczne sprawozdania podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Podmioty te powinny sporządzić w terminie do końca marca sprawozdanie za rok poprzedni i przesłać je do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach w wersji elektronicznej lub papierowej.

Ewaluacja programu polegać będzie przede wszystkim na ocenie jego efektów w oparciu o analizę i przetwarzanie zebranych danych od wskazanych w Programie współpracujących instytucji oraz podmiotów. Głównym zadaniem ewaluacji jest określenie czy i w jakim stopniu program a także jego poszczególne elementy doprowadziły do osiągnięcia założonych celów, w oparciu o następujące kryteria:

- a) Kryteria skuteczności** – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu,
- b) Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami,
- c) Kryteria użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów,
- d) Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Powiat Chojnicki będzie corocznie publikował zaktualizowany przewodnik informujący o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

UZASADNIENIE

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 - 2030, który został przyjęty przez Radę Ministrów Rozporządzeniem z dnia 30 października 2023 r. (Dz. U. 2023 r. poz. 2480) samorządy powiatowe obok samorządów województw i samorządów gmin zostały zobowiązane do realizacji zadań wynikających z programu związanych m.in. z upowszechnianiem wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowania zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku społecznym. Zarząd Powiatu Chojnickiego uchwałą nr 159/2025 z dnia 6 lutego 2025 r. powołał zespół koordynujący realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030, który opracował Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Chojnickiego na lata 2025 – 2030. Realizacja programu ma przyczynić się do upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i zwiększenia dostępu osobom z problemami zdrowia psychicznego do różnych form pomocy i opieki w Powiecie Chojnickim.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.